

Forebyggelse af stammen

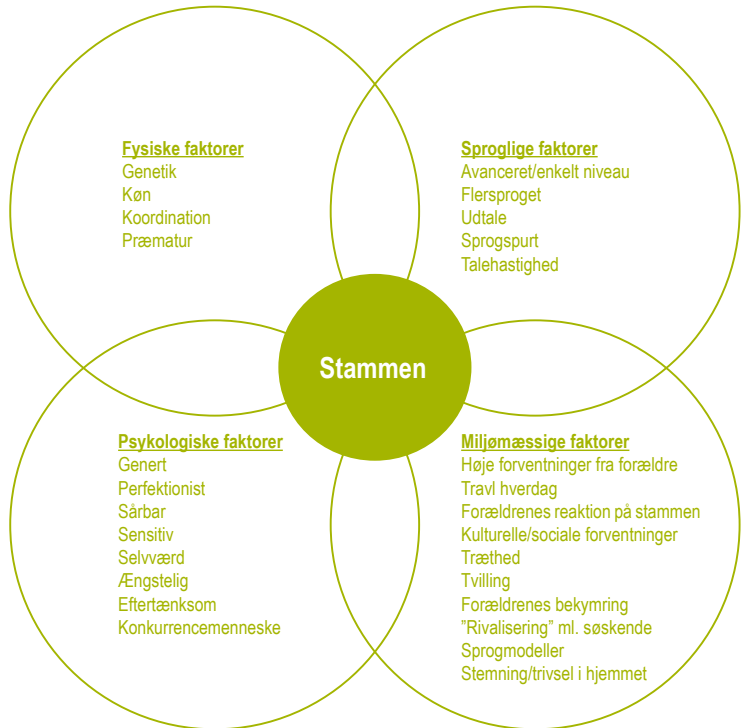
Vejledning til forældre

VIBORG
KOMMUNE

Årsagsforklaringer

Oversigt over faktorer, som kan bidrage til stammeudvikling.

Figur 1: Multifaktormodel

Der findes 3 former for stammen

- gentagelser
- forlængelser
- blokeringer

Alt andet er forsøg på at undgå at stamme

Lidt af det vi ved om stammen

Stammen begynder oftest før 3½ års alderen.

8% af alle børn stammer i en periode af deres tale- og sprogudvikling.

Spontan ophør varierer mellem 32% og 80%

Forholdet mellem drenge og piger er 1,2-1,6 : 1

Forholdet mellem mænd og kvinder er 4:1

Knap 1% af den voksne befolkning stammer.

25% af de stammende 4 årige, 50% af de 6 årige og 75% af de 10 årige stammer fortsat ved 16 års alderen.

Arvelighed - ca. 20% af børn med stammen i familien kommer til at stamme.

ca. 40% af de stammende børn har også artikulationsvanskeligheder.

Tid og spændinger er vigtige faktorer i forhold til stammen.

Folk, der stammer, er indbyrdes lige så forskellige som andre mennesker.

Efter indstilling til talehøreksulenten:

Forældrene inviteres til et vejledningsmøde

Forældre til småbørn, der stammer, er tit alene om deres spekulationer. Omgivelserne fortæller dem, at "det ikke er så slemt" og at de ikke skal bekymre sig.

Forældre oplever det tit som en negligering af problemet og får ikke støtte, men blot råd som "tag den med ro og lad som ingen ting. Det går nok over".

Forældre har ofte stor skyldfølelse og spekulerer meget over, hvad de har gjort forkert.

Mange forældre oplever det som en stor lettelse, at få lov til at tale om deres bekymringer, at få en faglig og seriøs vurdering af barnets stammen og at få bekræftelse på, at deres måde at tackle barnets talevanskeligheder er god nok og, at de ikke er årsag til barnets ikke flydende tale.

Gennem samtaler med talehøreksulenten får I sat ord på jeres tanker og følelser, og I får handlemuligheder.

Nogle forældre bliver bekymrede, når deres barn ikke taler lige som de andre børn, men gennem samtaler, viden og oplysning formindskes problemerne, og vi oplever tit, at forældre fortæller, at de slet ikke lægger mærke til barnets stammen længere. "Sådan taler han bare".

Det videre forløb kan indeholde:

- Fortsat vejledning
- Sproglig undersøgelse af barnet
- PCI forløb
- Deltagelse i stammekurser

Der tilbydes altid vejledning til daginstitutionen/skolen

Hvordan kan I som forældre hjælpe jeres barn:

Forsøg at lytte til det barnet siger, i stedet for til måden hvorpå det siges.

Forsøg at skabe ro omkring barnets fortællen/kommunikeren ved selv at udstråle, at de har tid og lyst til at lytte.

Forsøg at have samme grænser og normer i forhold til børneopdragelse som til andre børn, der ikke stammer.

Forsøg at holde øjenkontakt og ikke afbryde.

Forsøg at blive opmærksomme på eget taletempo, sætningslængde og de sproglige forventninger/krav, de stiller til barnet. Forældrene forsøger at være ærlige og melde klart ud, hvis de ikke har tid til at lytte til barnet.

Forsøg at se barnet som et ganske almindeligt barn med mange styrkesider men med en i øjeblikket stor mængde af ikke flydende tale.

Forsøg at tale med barnet om dets stammen, når barnet hæmmes i kommunikationen eller viser afmagt i forhold til den øjeblikkelige udtryksform.

Forsøg at se barnets sproglige udtryk som en stor mængde af "ikke flydende tale" i stedet for som et varigt stammeproblem.

Erfaringer viser, at når barnets vigtigste voksne kan acceptere, at det stammer, så har barnet store chancer for at få et godt liv trods stammen.

Hvordan kan pædagogerne hjælpe barnet ?

- Hold normal øjenkontakt også når barnet stammer
- Lad være med at afbryde eller sige ordene
- Vær tålmodig og vent
- Ret ikke barnets sprog, når det stammer, heller ikke indirekte, for barnet tænker rigtigt sprogligt, men kan blot ikke få det sagt
- Tal langsomt og anvend korte enkle sætninger
- Vis barnet at du har tid til at lytte. Læn dig tilbage eller sæt dig på hug foran barnet
- Giv barnet plads ved at lave pauser i din egen tale
- Lær børnene i gruppen at tale efter tur og ikke afbryde
- Sig ikke "tag den nu med ro" eller "prøv at trække vejret og sig det igen". Det hjælper ikke barnet. Man gør det opmærksom på, at der er noget galt med dets tale
- Stop drillerier eller "åben efter" på en åben og ærlig måde
- Fortæl de andre børn, at det er i orden at tale, som vedkommende gør, at han/hun ikke kan gøre for det, og at det er fint som han/hun taler og godt, at han/hun får sagt det, han/hun vil
- Snak åbent med forældrene om barnets stammen og lyt til deres bekymringer
- Lad eventuelt barnet komme til orde i mindre gruppesammenhæng, hvis det er svært for ham/hende at være i centrum i en stor gruppe
- Sæt fokus på alt det barnet kan og magter, så han/hun får opbygget et positivt selvværd

PCI (Parent-Child Interaction):

PCI er en indirekte undervisningsform.

Programmet lægger vægt på forældre-barn samspillet, hvilket ses som en tovejsproces, hvor personerne gensidigt påvirker hinanden.

Forældrene er dem der kender barnet bedst og er derfor nøglepersoner i programmet.

PCI tager udgangspunkt i forældrenes viden om barnets stammen.

Sammen med talehørekonsulenten afprøves hypoteser og hvilke samspilsformer, der vil være hensigtsmæssige at fokusere på, for at gøre barnets tale mere flydende.

Hvis talehørekonsulenten vurderer, at barnet har brug for en mere direkte form for undervisning efter PCI, kan der tilbydes et Lidcombe forløb.

Yderligere oplysninger fås hos

Teamleder

Birgit Gade

Mobil 29401769

Mail bg1@viborg.dk

Pjecen er udarbejdet af Stammeteamet

Mette Munk

Birgitte Strandholdt

Ulla Klitgaard

VIBORG
KOMMUNE

Børn & Unge
Familieog Rådgivning - PPL
Prinsens Alle 5
8800 Viborg
Tlf. 87878787